

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ได้ส่งผลกระทบต่อให้ประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงระบบการจัดการการศึกษาของประเทศ เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพและศักยภาพอย่างต่อเนื่องเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยต้องการให้ประชากรของประเทศสามารถร่วมมือและแข่งขันกับประชาคมโลกอื่น ๆ ได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นการศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองตลอดชีวิต เป็นการวางรากฐานการพัฒนาชีวิต ตั้งแต่แรกเกิด การศึกษาของมนุษย์จะเริ่มอย่างจริงจังก็ต่อเมื่อชีวิตได้เกิดขึ้นและจะต้องศึกษาอยู่ตลอดไปจนกว่าจะเสียชีวิตไป การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อบุคคล สังคม ประเทศชาติ และ ต่อโลกเป็นอย่างยิ่ง อาจกล่าวได้ว่า トラบใดที่โลกยังมีมนุษย์ไม่สิ้นสุดการศึกษาโดยเฉพาะจึงอยู่กับคนที่ต้องศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต

ในปัจจุบันรัฐบาล ได้ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคนให้มีความสามารถเต็มศักยภาพ โดยการพัฒนาคอนอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนาการศึกษาการเรียนรู้ในทุกระดับและประเภทการศึกษา มีการปลูกฝังเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีศีลธรรม คุณธรรมและค่านิยม มีจิตสำนึก มีความภูมิใจในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ให้มีความรู้ในทุก ๆ ด้าน สามารถปรับตัวพร้อมรับกับ การเปลี่ยนแปลงในอนาคต และแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ พร้อมทั้ง สนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีระบบและกลไก ส่งเสริมให้ครูที่มีผลงานดีเด่นด้านการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การทางการศึกษาที่มุ่งเน้นสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารจะต้องกระตุ้นและจูงใจให้สมาชิกทุกคนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อขยายศักยภาพทรัพยากรบุคคลของตนและของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 : 47)

ดังนั้น สังคมไทยจึงต้องปรับเปลี่ยนให้มีความพร้อมในการรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งทิศทางการพัฒนาประเทศให้มีศักยภาพและมีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศนั้น มนุษย์จึงเป็นปัจจัยหลักที่จะต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นลำดับแรกโดยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นเป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์มุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงของ

ประเทศไทย จากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบและร่วมกันรับผลประโยชน์ การพัฒนาประเทศในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศ โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความสำคัญโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรมภายใต้บริบทของสังคมไทยอย่างยั่งยืน

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะทำให้การศึกษาในการพัฒนาคนบรรลุผลสำเร็จ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาของชาติไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ดังนี้ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาบูรณาการความรู้ คุณธรรมและกระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม เนื้อหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์ ด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษาและทักษะในการประกอบอาชีพ แนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมสอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ และประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนและสมดุลกัน ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 8) มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ

สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดกรอบแนวคิดโดยมีวิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยในยุทธศาสตร์ที่ 3 เป้าหมายที่ 1 ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทยและทักษะคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เป้าหมายที่ 2 คนทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพเป้าหมายที่ 3 สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน เป้าหมายที่ 4 แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐานและประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 24-25)

ในทิศทางการพัฒนาการศึกษาตามยุทธศาสตร์การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน 1) เสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพด้วยการปรับหลักสูตรการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม 1.1) ปรับปรุงหลักสูตรในระดับปฐมวัยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ และจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรตามความจำเป็นและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม 1.2) ส่งเสริมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาประเทศคู่ค้า และภาษาอาเซียนอย่างน้อย 1 ภาษา 1.3) พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลทุกระดับ ให้มีคุณภาพและมาตรฐานนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเต็มศักยภาพ 2) พัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ 2.1) พัฒนาผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้มีความพร้อมเข้าสู่การเรียนในระดับที่สูงขึ้น 2.2) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงได้ตามช่วงวัย 2.3) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน 2.4) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning) เน้นทักษะกระบวนการ ให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน 2.5) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมสนับสนุน

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 1) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น 1.1) TEPE Online (Teachers and Education Personals Enhancement Based on Mission and Function Areas as Majors) 1.2) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) 1.3) การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning)

การจัดการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นหน่วยงานการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ ที่กำหนดทิศทางการศึกษาใช้ตอบสนองกฎหมาย นโยบายระดับชาติ และความต้องการของประชาชน ด้านการศึกษาของจังหวัดร้อยเอ็ด ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา 5 ปี จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2560-2565 โดยกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาการศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดไว้ว่า “ภายในปี 2564 ประชากรผู้รับบริการทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ครูและบุคลากรมีความเป็นมืออาชีพ สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล” มีพันธกิจ 1) สนับสนุนประชากรผู้รับบริการในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องตลอดชีวิต 2) พัฒนาให้ผู้รับบริการทั้ง 3 ระบบมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ 3) พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพสู่สากล 4) ส่งเสริมผู้เรียนทุกวัยสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม 5) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ คือ 1) สนับสนุนประชากรผู้รับบริการทั้ง 3 ระบบให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงต่อเนื่อง ตลอดชีวิต 2) เร่งรัดให้ผู้รับบริการทั้ง 3 ระบบมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ 3) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเป็นมืออาชีพสู่สากล 4) ส่งเสริมผู้เรียนทุกวัยสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม 5) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล และมีเป้าประสงค์ 1) เพื่อสนับสนุนประชากรผู้รับบริการทั้ง 3 ระบบให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ต่อเนื่องตลอดชีวิต 2) เพื่อพัฒนาและเร่งรัดให้ผู้รับบริการทั้ง 3 ระบบมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ 3) เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเป็นมืออาชีพสู่สากล 4) เพื่อส่งเสริมผู้เรียนทุกวัยสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และ 5) เพื่อส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล (คณะกรรมการการศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด, 2560 : 56-57)

จากเป้าหมายทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ข้างต้น ได้กำหนดทิศทางการคุณภาพการศึกษาเพื่อตอบสนองนโยบายในระดับนโยบายระดับชาติและนโยบายระดับพื้นที่โดยกำหนดวิสัยทัศน์ (VISION) คือ โรงเรียนชั้นนำที่สร้าง จัดการศึกษาโดยเน้นวิชาการเป็นเลิศ เชิดชูคุณธรรม นำสู่มาตรฐานสากล ประสานใจชุมชน สร้างคนเป็นคนดี มีมารยาท เทคโนโลยีก้าวไกล บรรยากาศสดใส อนามัยสมบูรณ์ เพิ่มพูนความพอเพียงภายใต้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยมีพันธกิจ

(MISSION) คือ 1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรในวัยเรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย 2) ปลุกฝังให้ ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีความรู้และทักษะทางวิชาชีพเบื้องต้นตามความถนัดและความสนใจ ของผู้เรียน 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม หลักสูตรและค่านิยมหลัก 12 ประการ และ 4) พัฒนาระบบการบริหารจัดการ ด้วยระบบบริหารจัดการ ที่ทันสมัยตามหลักธรรมาภิบาล มีเป้าหมาย (GOAL) คือ 1) พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพ ผู้เรียนรู้มีความสามารถในการสื่อสาร ด้านภาษาพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน และการคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยี ส่งผล ให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน เป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และรับผิดชอบต่อสังคม 2) พัฒนาคุณภาพครูและ บุคลากรทางการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับ โอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ และทั่วถึง 4) ส่งเสริมสถานศึกษาที่มีความเข้มแข็งในการ บริหารและการจัดการศึกษา สอดรับกับแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน และ 5) สนองจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และตามจุดเน้น และความพร้อมของสถานศึกษา และมีเป้าประสงค์ คือ 1) นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา มีการพัฒนา ที่เหมาะสมตามวัย และนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนมีพัฒนาการเหมาะสมตามช่วงวัย อย่างมีคุณภาพ 2) ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ด้วยความเสมอภาคอย่างมีคุณภาพ 3) ผู้เรียนมีทักษะและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ 4) ผู้เรียนมีทักษะชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรและค่านิยมหลัก 12 ประการ 5) ผู้เรียน มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศมีความสามารถในการแข่งขัน 6) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถและทักษะที่เหมาะสมตามสมรรถนะสามารถ ปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 7) สถาบันมีการบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพมาตรฐานระดับสากล และมี ผลผลิตเกิดภาพความสำเร็จ คือ นักเรียน มีวินัยเยียม ใฝ่รู้ รักการอ่าน และการค้นคว้า สามารถ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นคนดี มีคุณธรรม รู้จักคิดวิเคราะห์ มีทักษะการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อการเรียนรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ สามารถนำเสนอผลงานได้ อย่างสร้างสรรค์ สืบสานวิถีวัฒนธรรมไทย ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงมีภาวะผู้นำ กล้าแสดงออกอย่างมั่นใจใน ตนเอง ครู มีจรรยาบรรณ มีทักษะวิชาชีพ ในการพัฒนาหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนรู้ เน้นการเรียนรู้จริงปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมาะสมกับนักเรียน มีความกระตือรือร้น สนใจ ใส่ใจ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้เรียนรู้และพัฒนา ตนเอง ตามศักยภาพอย่างเต็มกำลังความสามารถมุ่งมั่นทุ่มเทไร้ขีดจำกัด ดำเนินชีวิตแบบไทยควบคู่

กับสากล ผู้บริหาร มีความสุภาพ อ่อนโยน มุ่งมั่น เด็ดเดี่ยว มีภาวะผู้นำ ยึดหลักธรรมาภิบาล เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดี มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาวิชาการ หลักสูตร นวัตกรรม และกระบวนการเรียนรู้ ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งโรงเรียนได้มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ มีคุณภาพ ได้มาตรฐานการศึกษาชาติ เป็นที่ยอมรับของชุมชน มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อบอุ่น ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ มีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นต้นแบบของการปฏิรูป ร่วมพัฒนา ร่วมสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาสังคม และที่สำคัญ ผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับเชื่อถือ มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ มีส่วนร่วมและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน (โรงเรียนซีโนวาทธารัง, 2559 : 23-26)

การศึกษาจึงถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือในด้านสังคมและวัฒนธรรม เพราะการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญและกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 176) และการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ อุดมการณ์ของการจัดการศึกษา คือการจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรมเป็นการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อคนไทยทั้งปวงมุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพโดยให้สังคม ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 8)

ในบริบทและข้อมูลของการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ยังคงมีผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถตอบสนองเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศได้ตามที่คาดหวังไว้ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ประกาศผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน หรือโอเน็ต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2560 ใน 4 วิชา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เรียบร้อยแล้ว คะแนนภาพรวมยังตกต่ำเช่นทุกปี โดย ป.6 วิชาภาษาไทย เข้าสอบ 704,705 คน คะแนนเฉลี่ย 46.58 คะแนน ภาษาอังกฤษ เข้าสอบ 704,692 คน คะแนนเฉลี่ย 36.34 คะแนน คณิตศาสตร์ เข้าสอบ 704,633 คน คะแนนเฉลี่ย 37.12 คะแนน และ วิทยาศาสตร์ เข้าสอบ 704,697 คน คะแนน

เฉลี่ย 39.12 คะแนน ส่วน ม.3 ภาษาไทย ผู้เข้าสอบ 643,904 คน คะแนนเฉลี่ย 48.29 คะแนน ภาษาอังกฤษ ผู้เข้าสอบ 643,592 คน เฉลี่ย 30.45 คะแนน คณิตศาสตร์ ผู้เข้าสอบ 643,772 คน คะแนนเฉลี่ย 26.30 คะแนน และวิทยาศาสตร์ ผู้เข้าสอบ 643,462 คน คะแนนเฉลี่ย 32.28 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2559 สอบช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2560 ที่ผ่านมา พบว่า คะแนนยังคงไม่กระตือรือร้นเท่าที่ควร แถมนางวิชาการลด ระดับ ป.6 ภาษาไทย ผู้เข้าสอบ 724,347 คน คะแนนเฉลี่ยทั่วประเทศ 52.98 สังคมศึกษา ผู้เข้าสอบ 724,342 คน คะแนนเฉลี่ย 46.68 ภาษาอังกฤษ ผู้เข้าสอบ 724,336 คน คะแนนเฉลี่ย 34.59 วิชาคณิตศาสตร์ ผู้เข้าสอบ 724,285 คน คะแนนเฉลี่ย 40.47 และ วิชาวิทยาศาสตร์ ผู้เข้าสอบ 724,349 คน คะแนนเฉลี่ย 41.22 สำหรับ ม.3 ภาษาไทย ผู้เข้าสอบ 637,491 คน คะแนนเฉลี่ยทั่วประเทศ 46.36 สังคมศึกษา ผู้เข้าสอบ 637,245 คน คะแนนเฉลี่ย 49.00 ภาษาอังกฤษ ผู้เข้าสอบ 637,406 คน คะแนนเฉลี่ย 31.80 คณิตศาสตร์ ผู้เข้าสอบ 637,256 คน คะแนนเฉลี่ย 29.31 วิทยาศาสตร์ ผู้เข้าสอบ 637,047 คน คะแนนเฉลี่ย 34.99 จะเห็นได้ว่าคะแนน โอเน็ตสะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาไทยไม่ไปไหน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ หวังว่าจะใช้คะแนนโอเน็ต เป็นแรงผลักดันในการพัฒนาการศึกษาจากการวิเคราะห์ถึงประโยชน์ของการนำผลคะแนนโอเน็ต ไปใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ยังไม่ปรากฏผลว่า ครูได้นำผลคะแนนโอเน็ตไปใช้ในการพัฒนาการสอนของครู ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการควรทบทวนการสอบโอเน็ตใหม่ว่าสอบเพื่ออะไร และ ผลลัพธ์ที่ได้ตอบโจทย์ประเทศได้ตามที่ต้องการหรือไม่ มติชน (2561 : ออนไลน์) ซึ่งการสร้างระบบ บริหารจัดการที่มีคุณภาพ ในโรงเรียน นับได้ว่าเป็น กลยุทธ์ที่สำคัญ ที่สุดต่อการแก้ไขปัญหาและ พัฒนาการเรียนรู้ขององค์กรให้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้น พลังสามฝ่ายของบุคลากรในโรงเรียน ซึ่ง ประกอบไปด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน ต้องเกิดจากการมีทักษะความรู้ ความสามารถและสามารถเลือกบทบาทที่เหมาะสมตามศักยภาพแต่ละบุคคลในการขับเคลื่อนองค์กร ซึ่งหมายถึง “โรงเรียน” ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในทิศทางที่ดีขึ้น สุรศักดิ์ ปาเฮ (2554 ; อ้างถึงใน ปันดดา หัสปราบ, 2557 : 3) การบริหารจัดการในเชิงวิชาการภายในโรงเรียนย่อมเป็นส่วนที่สำคัญใน การส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนในโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นจนสามารถยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน หรือ O-NET ได้ในที่สุดอย่างแน่นอน ทั้งนี้ผล O-NET ดังกล่าวถือเป็นกระจกเงาที่ดีที่จะได้นำไปปรับปรุงให้ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนต่อไป ปันดดา หัสปราบ (2557 : 3)

ในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนชินวาทดำรง สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้ศึกษาสภาพปัญหาจากข้อมูลต่าง ๆ ในปีการศึกษา 2560 จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนา จากข้อมูลของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. ปี 2556-2558 รอบ 3 โรงเรียนชินวาทดำรง พบว่า จุดควรพัฒนา 1) ด้านผลการจัดการศึกษา ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงค่อนข้างน้อย

ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ รวมถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษา และพลศึกษา และศิลปะ ต่ำกว่าระดับดี 2) ด้านการบริหารจัดการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเต็มอำนาจหน้าที่ มีการประชุมน้อยกว่าภาคเรียนละ 2 ครั้ง และยังไม่มีส่วนร่วมในการเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีหลักสูตรสถานศึกษา งานบริหารงบประมาณ และรายงานการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ทุกครั้ง และ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูใช้สื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนยังไม่เข้าใจความสนใจผู้เรียน ไม่ได้บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคลให้ชัดเจน และไม่ได้นำผลการบันทึกไปวิเคราะห์สรุปและปรับแผนการจัดการเรียนรู้และจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง ที่ส่วนหนึ่งเกิดจากสภาพปัญหา คือ ชุมชนในเขตบริการ ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านโพหนอง หมู่ที่ 6 บ้านชีกรีก ประกอบอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม การทำนา ปัญหาที่ค้นพบ คือ ปัญหาผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน อพยพแรงงาน นักเรียนส่วนใหญ่ต้องอยู่กับญาติและขาดการดูแลอย่างใกล้ชิดและมีเวลาว่างมาก จึงส่งผลต่อจุดที่ควรพัฒนาโรงเรียนแก้ไขปัญหาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (โรงเรียนชีโนวาทธารง, 2559 : 17-18) เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนสอบ O-NET ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น และระดับมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น ทั้งนี้ ควรดำเนินการภายใน 2 ปี จนถึงปัจจุบันปีการศึกษา 2560 ยังไม่ได้รับการแก้ปัญหาเท่าที่ควร ทั้งนี้เกิดจากปัญหาการบริหารในการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การบริหารตนเอง การตรวจสอบถ่วงดุลที่จะสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาตนเอง ด้านการเป็นผู้นำร่วมกัน เป็นปัญหาของการบริหารวิชาการ ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้ การวัดผล การวิจัย การผลิตสื่อ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศงาน รวมทั้งการพัฒนากระบวนการคุณภาพในสถานศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ (Efficiency of School) และ ประสิทธิภาพของโรงเรียน (Effectiveness of School) ถือได้ว่าเป็นผล แห่งความสำเร็จและเป็นผลสืบเนื่องจากการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาโรงเรียนจนเกิดผลสำเร็จ นำโรงเรียนไปสู่ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและประสบความสำเร็จนั้นต้องอาศัยความทุ่มเท พยายามในทุกด้านจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและเป้าหมายที่ชัดเจน ต้องอาศัยทรัพยากรที่เพียงพอและมีคุณภาพ ความมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร และการสอนเทคโนโลยี ภาวะความเป็นผู้นำ ทั้งของผู้บริหารและของคณะครู บรรยากาศแห่งการยอมรับนับถือและไว้วางใจซึ่งกัน

และกัน เพื่อเป็นทิศทางของการพัฒนาที่ถูกต้องอันเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหาร การที่สังคมเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาและให้ความสนใจโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากโรงเรียนแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงเรียน บรรยากาศการจัดการเรียนการสอน ปรัชญาของโรงเรียน แต่เป้าหมายที่สำคัญ คือ ความสำเร็จในการจัดการศึกษาของโรงเรียน คุณภาพของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาออกมา นั้นสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ประสบความสำเร็จหรือไม่ (บุญตา ชาญขำนิ, 2552 : 4) เนื่องจากในรอบสิบปีที่ผ่านมา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของเด็กไทยอยู่ในเกณฑ์ต่ำทุกครั้งที่มีการประเมินและต่ำกว่าประเทศอื่นๆ รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย การวัดและประเมินผลเน้นการวัดความรู้ ความจำมากกว่าความดี และความสามารถในการปฏิบัติจริง การปฏิรูปการศึกษาปัจจุบัน จึงมีจุดมุ่งหมายและสาระสำคัญที่เน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงการปฏิรูปการบริหารที่สถานศึกษาโดยนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหาร สามารถตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาได้เอง (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2548 : 3-5) และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นหลักในการบริหารที่กระจายอำนาจการบริหารไปยังสถานศึกษาทำให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารมากขึ้น แต่ทั้งนี้สถานศึกษาต้องรู้จักปรับเปลี่ยนและทำหน้าที่ตามบทบาทใหม่ได้ มีหน่วยตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งจะส่งเสริมให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในสถานศึกษาและมีความเต็มใจที่จะสนับสนุน และเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา พิมพ์รักษ์ สามัคภูมิพิภพ (2556 : 4) และกระทรวงศึกษาธิการได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ที่มุ่งหวังต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา คือ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ประกาศให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นนิติบุคคลเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 เพื่อให้มีอิสระและมีความเข้มแข็งในการดำเนินงานโดยให้กระจายอำนาจ การบริหาร และจัดการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ คือ การบริหารการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Management : SBM) และกระทรวงศึกษาธิการได้ให้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การบริหาร “การพัฒนากระบวนการจัดการเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ” จึงได้มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา ซึ่งหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีเป้าหมายทางการศึกษาที่ตั้งสมมติฐานอยู่บนความหลากหลายตามสภาพของสถานศึกษาที่มีความซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษา หรือการเปลี่ยนแปลงใน

สถานศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ มีการปรับสภาพแวดล้อมและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา โดยเน้นถึงคุณภาพการศึกษาเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547 ; อ้างถึงในกรกมล เพิ่มผล, 2554 : 2-3)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Management) เป็นการส่งเสริมพัฒนาครูในการบริหารให้บรรลุเป้าหมายคุณภาพการศึกษา คุณภาพผู้เรียนดังกล่าวโดยการดำเนินการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การบริหารตัวเอง การตรวจสอบและถ่วงดุล เพื่อให้ครูได้เกิดแรงผลักดันการยอมรับ ยินยอมปฏิบัติงาน ในหน้าที่สนับสนุนงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียน การสอน การวัดและประเมินผล รวมทั้งการประกันคุณภาพการศึกษาในมิติสมรรถนะของครูนั้น มีเป้าหมายผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการพัฒนาการศึกษาที่ต้องตอบสนองคุณภาพการศึกษาให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ครู ผู้เรียน โรงเรียนและชุมชน แต่การบริหารดังกล่าว ยังขาดการประสานงาน ความชัดเจน ในเนื้อหาของการบริหารกับการพัฒนาสมรรถนะครูไม่ชัดเจน จึงเป็นปัญหาในด้านเทคนิคสำคัญและเทคนิคการบริหารที่ทำให้ปัญหาดังกล่าวต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาซึ่ง กรกมล เพิ่มผล (2554: 6) ได้กล่าวถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Management : SBM) เป็นวิธีหนึ่งที่โรงเรียนต่าง ๆ นำมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยรูปแบบการบริหารงานของแต่ละโรงเรียนมีแนวทาง และปัญหาแตกต่างกันออกไปตามบริบทของโรงเรียน และมีจุดมุ่งหมายให้กระบวนการบริหารงานโรงเรียนในรูปแบบการใช้โรงเรียนเป็นฐานส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารทุกด้านในโรงเรียน โดยเฉพาะงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเป็นหัวใจหลักของการบริหารงานโรงเรียนและส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ถ้าการบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ กล่าวคือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ ไรต์เฮาท์ (1997; อ้างถึงใน กรกมล เพิ่มผล, 2554 : 113) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในนิวฟันแลนด์และลาบราดอร์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาเข้ามาในการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น ส่วนมากดำเนินการโดยมีการตั้งสภาโรงเรียน (School Council) พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเลย ส่วนครูมีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาเพียงเล็กน้อยและในขอบเขตจำกัด ส่วนผู้บริหาร มีบทบาทมากที่สุดในจัดการศึกษา ผู้ปกครองและครูมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ และการร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษาต้องการให้มีสภาโรงเรียนทำหน้าที่คำปรึกษาหารือในการดำเนินงาน ต้องการให้มีการเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินงาน โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น ตลอดจนให้มีการกระจายอำนาจในการส่งงบประมาณมายังโรงเรียนโดยตรงและให้อำนาจในการจัดสรรบุคลากร ตลอดจนปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นได้ การที่จะสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีรูปแบบและวิธีการที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งโลกในยุคปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา รวมทั้ง

รูปแบบความสัมพันธ์ของคนในสังคมก็แตกต่างกันไปจากเดิม ทำให้ทักษะความต้องการในการดำรงชีวิตเปลี่ยนแปลงไปการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน จึงเป็นในรูปแบบผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำโดยเป็นการเรียนที่เน้นความร่วมมือและเรียนกันเป็นทีมมากกว่าจะเรียนเพื่อผลสัมฤทธิ์เฉพาะตนเอง ซึ่งการเรียนลักษณะนี้นักเรียนจะเรียนรู้จากการกระทำและการคิดของตนเอง ครูอาจารย์มีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ โดยการออกแบบบทเรียน สร้างแรงบันดาลใจมากกว่าการสอน รูปแบบการทำงานของครูจึงต้องเปลี่ยนจากทำงานคนเดียว เป็นการทำงานเป็นทีม กำหนดเป้าหมายร่วมกันในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community หรือ PLC) โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือกันและกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมในการทำงานพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เน้นให้เกิดผลลัพธ์ที่ผลสัมฤทธิ์เป็นรายบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน ความคิดเช่นเดียวกันนี้ได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศอย่างหลากหลายที่บ่งบอกถึงผลดีที่เกิดกับครูผู้สอนและผู้เรียน จากการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ขึ้นภายในโรงเรียน (วิจารณ์ พานิช, 2560 : ออนไลน์) จากการศึกษาของ Hord (1997 ; อ้างถึงใน วรลักษณ์ ชูกำเนิด, 2557 : 94-95) ที่ได้อธิบายถึงผลดีที่เกิดขึ้นแก่ครูผู้สอน ด้านความสำคัญ ของ PLC จากผลการวิจัยที่ยืนยันว่าการดำเนินการในรูปแบบ PLC นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพ และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จากการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีการจัดตั้ง PLC โดยใช้คำถามว่า โรงเรียนดังกล่าวมีผลลัพธ์อะไรบ้างที่แตกต่างไปจากโรงเรียนทั่วไปที่ไม่มีชุมชนแห่งวิชาชีพ และถ้าแตกต่างแล้วจะมีผลดีต่อครูผู้สอนและต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง ซึ่งมีผลสรุป 2 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นที่ 1 ผลดีต่อครูผู้สอนพบว่า PLC ส่งผลต่อครูผู้สอน กล่าวคือ ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวงานสอนของครู เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจอย่างแท้จริง จนเกิดความรู้สึกร่วมกันต้องการร่วมกันเรียนรู้และรับผิดชอบต่อการพัฒนาการโดยรวมของนักเรียนถือเป็น “พลังการเรียนรู้” ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนให้มีผลดียิ่งขึ้น กล่าวคือมีการค้นพบความรู้และความเชื่อที่เกี่ยวกับวิธีการสอน และตัวผู้เรียนซึ่งที่เกิดจากการคอยสังเกตอย่างสนใจ รวมถึงความเข้าใจในด้านเนื้อหาสาระที่ต้องจัดการเรียนรู้ได้แตกฉานยิ่งขึ้น จนตระหนักถึงบทบาทและพฤติกรรมการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด อีกทั้งการรับทราบข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น ส่งผลดีต่อการปรับปรุงพัฒนางานวิชาชีพได้ตลอดเวลา เป็นผลให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาและอุทิศตนทางวิชาชีพเพื่อศิษย์ ซึ่งเป็นทั้งคุณค่าและขวัญกำลังใจต่อการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ที่สำคัญคือ ยังสามารถลดอัตราการลาหยุดงานน้อยลง เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนแบบเก่า ยังพบว่ามีความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับลักษณะผู้เรียนได้อย่างเด่นชัดและรวดเร็วกว่าที่พบในโรงเรียนแบบเก่า มีความผูกพันที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ให้ปรากฏอย่างเด่นชัดและยั่งยืน ประเด็นที่ 2 ผลดีต่อผู้เรียน พบว่า PLC ส่งผล

ต่อผู้เรียน กล่าวคือ สามารถลดอัตราการตกซ้ำชั้น และจำนวนชั้นเรียนที่ต้องเลื่อนหรือชะลอการจัด การเรียนรู้ให้น้อยลง อัตราการขาดเรียนลดลง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิชาการอ่านที่สูงขึ้นอย่างเด่นชัด เมื่อเทียบกับโรงเรียนแบบเก่า สุดท้ายคือ มีความ แตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิหลังไม่เหมือนกันและลดลงชัดเจน ซึ่ง วรลักษณ์ ชูกำเนิด, 2557 : 95) ได้กล่าวถึง การดำเนินการในรูปแบบ PLC และได้สรุปไว้ว่า PLC มีพัฒนาการมาจากกลยุทธ์ระดับองค์กรที่มุ่งเน้นให้องค์กรมีการปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง ของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเริ่มพัฒนาจากแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ และปรับประยุกต์ให้ มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและการเรียนรู้ร่วมกันในทางวิชาชีพที่มีหน้างานสำคัญ คือ ความ รับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกันเป็นสำคัญ จากการศึกษาหลายโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา ดำเนินการในรูปแบบ PLC พบว่า เกิดผลดีทั้งวิชาชีพครูและผู้เรียน ที่มุ่งพัฒนาการของผู้เรียน เป็นสำคัญ และจากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) จะพบว่า การให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารขับเคลื่อนโรงเรียนนั้น เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพและส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการยกระดับการศึกษา ทั้งระบบ และพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้ทัดเทียมกับสากล เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แห่ง อนาคต อีกทั้งเป็นการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นความสำคัญของการออกแบบ การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลผู้เรียนให้ตรงตามความต้องการของตัวผู้เรียนเองและ ต่อสังคม ทั้งนี้การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ได้ผลดีเช่นนั้นกระทำได้อย่างขาดความ ร่วมมือร่วมใจกันระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคนในโรงเรียน หรือโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งกระทำ โดยลำพังโดยปราศจากการให้ความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนหรือบริหารจัดการกันเป็นกลุ่มการสร้าง ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) จึงควรได้รับการส่งเสริมให้มีขึ้นโดยอาศัยความร่วมมือภายในกลุ่ม วิทยาลัยระดับพื้นที่ให้เกิดเป็นความร่วมมือกัน เพื่อการให้บริการทางการศึกษาแก่ผู้เรียนตอบสนองความ ต้องการทางการศึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่(มินตรา ปลายสนิทเสรีกุล, และปิยพงษ์ สุเมตติกุล. 2557 : 394)

ในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหาร วิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยดลนภา วงษ์ศิริ (2556 : 11) และจุลลี ศรีชะโคตร (2557 : 27) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่ง การเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ประกอบด้วยหลายปัจจัย ได้แก่ ปัจจัย ด้านนโยบาย และการสนับสนุนของเขต ด้านบรรยากาศองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านโครงสร้าง สถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านพันธกิจและวิสัยทัศน์ ด้านการจูงใจ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และด้านประสิทธิภาพของครู เป็นต้น ในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ ซึ่งส่งผลถึงงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้ง

ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งานวิชาการของโรงเรียนประกอบด้วยงานหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งโรงเรียนจะต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง เรียกว่าหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้นครูจะต้องทำหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดกับคุณภาพของผู้เรียนให้มากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 9) ซึ่งสอดคล้องกับ ประเวศ รัตนวงศ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การขับเคลื่อนจุดเน้นคุณภาพของผู้เรียนสู่หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการ ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย ความกตัญญูต่อเวทียุติ และความรักชาติชอบ ด้านความรู้ ความสามารถ การอ่านออก เขียนได้ และการคิดคำนวณ ทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ผลการกำหนดกลยุทธ์การขับเคลื่อนจุดเน้นคุณภาพของผู้เรียนสู่หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า ควรกำหนดกลยุทธ์ได้ ดังนี้ สร้างกระแสสังคมเป็นการให้เกิดการสำนึกสาธารณะ เชิดชูจริยธรรมอันเกี่ยวเนื่องกับองค์ประกอบของคุณลักษณะนักเรียน รวมทั้งการสร้างกระแสสังคมให้เกิดการเชื่อมประสาน เสริมหนุน และการขยายเครือข่ายองค์กรภาคีในด้านการพัฒนาองค์ประกอบของคุณลักษณะอย่างต่อเนื่อง สร้างการบูรณาการเป็นการบูรณาการการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนกับหลักสูตรการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมบูรณาการแบบเน้นจริยธรรมในการเรียนรู้ สร้างความต่อเนื่อง เป็นการจัดกิจกรรมที่มีการบูรณาการกระบวนการดำเนินงานของนักเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ เป็นระบบบ้าน โรงเรียน ชุมชน และจากการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า กลยุทธ์การขับเคลื่อนจุดเน้นคุณภาพของผู้เรียนสู่หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าวัตถุประสงค์ของกลยุทธ์กล่าวถึงลักษณะของผลผลิตที่มุ่งหวังอย่างชัดเจน นิยามศัพท์ ความหมาย และตัวชี้วัดพฤติกรรมกรรมการแสดงออก จุดเน้นคุณภาพของผู้เรียนมีความชัดเจน สามารถนำไปใช้จริงกลยุทธ์และมาตรการในการขับเคลื่อนจุดเน้นสอดคล้องแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางนำไปสู่การปฏิบัติได้ ดังนั้นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) เป็นยุทธวิธีการบริหารที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่จะทำให้การบริหารวิชาการมีประสิทธิภาพส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างแท้จริง

จากที่มาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาทอรัง ปีการศึกษา 2561 เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารวิชาการให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย มาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่เกิดจากครู มีการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ ครูมีขีดความสามารถในการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนแบบครูปฏิบัติวิชาชีพ ตอบสนองนโยบายด้านการศึกษา ระดับชาติ ระดับพื้นที่ และที่สำคัญที่สุดคือ ความต้องการของชุมชนในเขตพื้นที่บริการและงานวิจัย จะเป็นประโยชน์ของผลงานทางวิชาการทางวิชาชีพผู้บริหารอย่างกว้างขวาง ที่จะส่งผลถึงประโยชน์ ตามมาตรฐานการศึกษาครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ผู้เรียน ครู โรงเรียน ชุมชน อันจะส่งผลถึงการพัฒนาระดับ ประเทศชาติ ให้เจริญรุ่งเรืองในอนาคตต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาทอรัง ปีการศึกษา 2561 อยู่ในระดับใด
2. ความคิดเห็นของครูต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียนอยู่ในระดับใด
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียนแตกต่างกัน หลังการวิจัยสูงกว่าก่อนการวิจัยอย่างไร
4. ความพึงพอใจของผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองที่มีต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาทอรัง ปีการศึกษา 2561 อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามหลักการของรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการ สู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาท่าแร่ ปีการศึกษา 2561
2. เพื่อศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน ที่เกิดจากการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองที่มีต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาท่าแร่ ปีการศึกษา 2561

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาท่าแร่ ปีการศึกษา 2561 อยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด
3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน ที่เกิดจากการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีความแตกต่างกันหลังการวิจัยสูงกว่าก่อนการวิจัย
4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองที่มีต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาท่าแร่ ปีการศึกษา 2561 อยู่ในระดับมากที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ออกแบบการพัฒนารูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาท่าอ่าว ประจำปีการศึกษา 2561 เป็นการวิจัยและพัฒนาแบบผสมผสานวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยด้านเนื้อหา ประชากร ตัวแปร และระยะเวลาของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

1.1 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นพื้นฐาน (SBM) ประกอบด้วย

1.1.1 หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาและส่วนกลางให้ลงไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าสถานศึกษาเป็นหน่วยสำคัญในการในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการเรียนรู้อันของผู้เรียน

1.1.2 หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or involvement) เป็นการเปิดโอกาส ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการร่วมตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีทั้ง ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

1.1.3 หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) เนื่องจากในระบบการศึกษาโดยทั่วไป นั้นมักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง สถานศึกษาไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นไม่ได้ปฏิเสธการทำงานให้บรรลุ เป้าหมาย และนโยบายของส่วนรวม แต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี การที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงการกำหนดนโยบาย และเป้าหมายแล้วให้สถานศึกษาได้มีระบบการบริหารด้วยตนเอง มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานซึ่งอาจดำเนินงานได้ หลากหลายแนวทางด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน ซึ่งจะต้อขึ้นอยู่กับศักยภาพความพร้อม และสถานการณ์ ของแต่ละสถานศึกษา ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลางไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

1.1.4 หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่ในการกำหนด นโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหาร และการจัดการของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้บริหารตามนโยบายของประเทศชาติโดยมี คณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลซึ่งกันและกัน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) เป็นการที่สถานศึกษามีอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการด้านวิชาการเพื่อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้มีการพัฒนาหลักสูตรมีระบบ อำนวยความสะดวกกับติดตามที่เหมาะสม มีการจัดหาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีฐานข้อมูลในการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนมีวิธีการประเมินผลการเรียนรู้หลากหลายไปสนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)

1.2 การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) มีเนื้อหา ดังนี้

องค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5 ประการ ที่ผู้บริหารและครู ร่วมกันปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ แบบมีส่วนร่วมในการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ ร่วมกันกำหนด เทคนิคสำคัญ และเทคนิคการสอนที่หลากหลายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียน ภายใต้เงื่อนไข ที่ครูได้รับความกำลังใจ และการยกย่องชมเชยจากผู้บริหาร ทำให้ครูได้รับความไว้วางใจ นำนับถือจากผู้เรียน สู่วิธีการประสบความสำเร็จของคุณภาพผู้เรียน ได้แก่

1.2.1 การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอน ร่วมกันสนับสนุนการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จทั้งด้านนโยบายการปฏิบัติ การตัดสินใจ ร่วมกันหรือการปรับปรุงโรงเรียน สนับสนุนให้เพื่อนร่วมงานมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ผู้บริหาร สนับสนุนครูในการพัฒนาวิชาชีพและเพิ่มพูนความรู้

1.2.2 การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ ร่วมกันเกี่ยวกับด้านการสอนของครูและการเรียนรู้ของ นักเรียน เพื่อให้นักเรียนและโรงเรียนมีคุณภาพ

1.2.3 การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลาย มีหลักสูตรที่ทันสมัย มีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ทราบความต้องการของนักเรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเรียนรู้ระหว่างครู ผู้สอน และนักเรียน

1.2.4 การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน หมายถึง ผู้บริหารต้องสร้างเงื่อนไขให้ครูผู้สอนมีกำลังใจ มีการยกย่องชมเชย มีการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ครูมีความคิดสร้างสรรค์ มีนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

1.2.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องลดช่องว่างระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน ครูต้องสร้างความน่าเชื่อถือ และความไว้วางใจแก่นักเรียน มีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง พัฒนางานและสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้บริหารและครูร่วมกันปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จแบบมีส่วนร่วมในการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกันในการปฏิบัติงานบริหารวิชาการย่อมส่งผลถึงความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน

1.3 การบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน มีเนื้อหา ดังนี้

1.3.1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ กำหนดไว้ 4 ประการ ดังนี้

1) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ กิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

3) จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียน การสอนร่วมกันหรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

4) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.3.2 ด้านการวัดผลประเมินผลและงานทะเบียนเทียบโอนผลการเรียน การวัดผลเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของ หรือบุคคลตามความมุ่งหมาย และเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งๆ นั้น เช่น การวัดความสามารถทางสมองด้านต่าง ๆ การวัดคุณสมบัติทางกายภาพ เช่น น้ำหนักขนาดของวัตถุ ผลที่ได้จากการวัดเป็นจำนวนตัวเลข จุดมุ่งหมายของการวัดนั้นเป็นการตรวจสอบการสอนของครูอาจารย์ และการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Domain) ด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor Domain) ด้านเจตคติ (Affective Domain) การประเมินผลเป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริงและผลการกระทำ บางที่ขึ้นอยู่กับการวัดเพียงอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบแต่โดยทั่วไปจะเป็นการรวมการวัดหลาย ๆ ทาง โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบประกอบการพิจารณา การประเมินผลแต่ละครั้ง จะประกอบด้วย การวัดที่ได้จาก

กระบวนการต่าง ๆ เกณฑ์การพิจารณา และการตัดสินใจเป็นการชี้ขาด หรือสรุปผลการเปรียบเทียบผลของการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

1.3.3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวิจัยและพัฒนาในระดับสถานศึกษา จะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการแสวงหาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการแสวงหาสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ เป็นกระบวนการแสวงหาความจริงของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบที่วางการวิชาชีพชั้นสูง ใช้ในการพัฒนาความก้าวหน้าของวิชาชีพของกลุ่มตน ซึ่งวิชาการศึกษาและวิชาชีพครูก็จัดอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย การดำเนินการวิจัยในสถานศึกษา ถ้าเป็นโครงการร่วมกันของบุคลากรหลายฝ่าย หลายระดับชั้นถือเป็นการวิจัยของสถานศึกษา แต่ถ้าผู้สอนคนใดคนหนึ่งต้องการวิจัยงานของตนเองในชั้นเรียน ถือเป็นการวิจัยในชั้นเรียน

1.3.4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้บริหารจะต้องจัดให้สถานศึกษามีสื่อการเรียนการสอน เพราะสื่อเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูและผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวกยิ่งขึ้น สิ่งที่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูผู้สอน เช่น เอกสาร หลักสูตร คู่มือครู บันทึกการสอน นอกจากนี้แหล่งการเรียนรู้ทุกรูปแบบ เครือข่ายการเรียนรู้ที่สามารถให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง สื่อการเรียนรู้เป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนของครูดำเนินไปด้วยดี ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีตามกระบวนการต่าง ๆ ที่หลักสูตรต้องการ

1.3.5 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้และสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นไปที่การจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้มีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งประสานจัดการเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ภายในและนอกโรงเรียนด้วย

1.3.6 ด้านการนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นที่น่าพอใจตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

1.3.7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการสะท้อนให้เห็นคุณภาพการจัดการศึกษาตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ ถ้าผลการประเมินอยู่ในระดับดี ก็แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง หากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเป้าหมายหลักและเป็นเครื่องมือในการพัฒนา มั่นใจได้ว่าผลการพัฒนาการศึกษาของชาติในอนาคตต้องได้รับการยกระดับคุณภาพที่สูงขึ้น อันนำไปสู่การยอมรับในระดับชาติและระดับสากลว่ามีความสามารถในการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานที่ทัดเทียมกัน

1.4 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการที่ดีมีประสิทธิภาพส่งผลต่อความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนดไว้มีเนื้อหา ดังนี้

1.4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ
2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิด และแก้ปัญหา

3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม

4) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร

5) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

6) มีความรู้ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

1.4.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด

2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

4) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่อยู่ในบริบทโรงเรียนซีโนวาทธารง หมู่ 6 ตำบลทุ่งทอง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต2 โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแยกเป็นกลุ่มเป้าหมายดังนี้

2.1 ครู จำนวน 9 คน

2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 42 คน

2.3 ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

จำนวน 42 คน

2.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ตลอดปีการศึกษา 2561 ในช่วงระหว่างเดือน มิถุนายน 2561 ถึง เดือน มีนาคม 2562

โดยการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) มี 4 ระยะ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่ผู้วิจัยคัดเลือกประชากรกลุ่มเป้าหมาย ที่มีส่วนได้เสีย และปฏิบัติงานโดยตรง ตามกิจกรรมการวิจัย ระยะที่ 1 ระยะที่ 2 ระยะที่ 3 และระยะที่ 4 ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาที่ผู้วิจัย รับผิดชอบในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนซีโนวาทธารง

เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ กิจกรรมวิจัยมี 4 ระยะ มีรายละเอียด ดังนี้

ระยะที่ 1 กิจกรรมวิจัย ได้แก่ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ผลผลิต สถานศึกษามีการกระจายอำนาจ ปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วม และมีการตรวจสอบและถ่วงดุล ที่ส่งผลต่อระยะที่ 2

ระยะที่ 2 กิจกรรมวิจัย ได้แก่ ระดับการปฏิบัติงานของครู ต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่เกิดจากการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)

ผลผลิต การปฏิบัติงาน PLC มีการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน มีการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน และประยุกต์ใช้ความรู้ ที่มีเงื่อนไขที่สนับสนุน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ที่ส่งผลต่อระยะที่ 3

ระยะที่ 3 กิจกรรมวิจัย ได้แก่ ระดับการปฏิบัติงานของครู ต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ สู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียนที่เกิดจากการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

ผลผลิต การปฏิบัติงานต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการวัดผลประเมินผล และงานทะเบียนเทียบโอนผลการเรียน ครูมีการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา รวมถึงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ และมีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ ที่ส่งผลต่อระยะที่ 4

ระยะที่ 4 กิจกรรมวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองต่อผลที่เกิดกับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้เรียน

ผลผลิต ผลสำเร็จ เป้าหมาย มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนที่ส่งผลถึงความต้องการ หรือ ความพึงพอใจของผู้เรียน ครู กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาทธำรง ปีการศึกษา 2561 ได้แก่

4.1 ตัวแปรต้น คือ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ได้แก่

- 1) การกระจายอำนาจ
- 2) การมีส่วนร่วม
- 3) การบริหารตนเอง
- 4) การตรวจสอบถ่วงดุล

4.2 ตัวแปรตาม

4.2.1 ระดับการปฏิบัติงานของครูต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่เกิดจากการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ได้แก่

- 1) การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน
- 2) การสร้างค่านิยม และวิสัยทัศน์ร่วมกัน
- 3) การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้
- 4) การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน
- 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล

4.2.2 ระดับปฏิบัติงานของครูต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียนที่เกิดจากการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ได้แก่

- 1) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 2) ด้านการวัดผลประเมินผลและงานทะเบียนเทียบโอนผลการเรียน
- 3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 5) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 6) ด้านการนิเทศการศึกษา
- 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อผลลัพธ์ (Outcome) สำคัญ เป้าหมาย มาตรฐานคุณภาพผู้เรียน ที่ส่งผลถึงความต้องการหรือความพึงพอใจ ของผู้เรียน ครู กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง

4.2.3 ความพึงพอใจของผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครอง ต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนชินโวนาธารัง ปีการศึกษา 2561 ซึ่งเป็นผลที่เกิดกับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้เรียน ได้แก่

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
 - 1.1) นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียนการสื่อสารและการคิดคำนวณ
 - 1.2) นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อย่างมีวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด และแก้ปัญหา
 - 1.3) นักเรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม

- 1.4) นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร
- 1.5) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.6) นักเรียนมีความรู้ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ
- 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
 - 2.1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด
 - 2.2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
 - 2.3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
 - 2.4) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม

ความสำคัญของการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนสีโนวาทธำรง ปีการศึกษา 2561 นั้น มีเป้าหมายพัฒนาคุณภาพการศึกษาครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ผู้เรียน ครู โรงเรียน และชุมชน โดยมุ่งเน้นรูปแบบการบริหาร SBM ไปสนับสนุน PLC ให้ครูมีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานการบริหารวิชาการ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข นำคุณธรรมความรู้สู่ชุมชน สังคม ท้องถิ่น ประเทศชาติอย่างยั่งยืนสืบไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ประชากร หมายถึง กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ครู จำนวน 9 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 42 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 42 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นประชากรในปีการศึกษา 2561

2. รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ หลักการ วัตถุประสงค์ ของแต่ละตัวแปรต่าง ๆ ที่มืองค์ประกอบ ที่แสดงขั้นตอนการทำงาน ได้แก่ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วย การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) มืองค์ประกอบ คือ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การบริหารตนเอง และการตรวจสอบและถ่วงดุล ย่อมส่งผลต่อระดับการปฏิบัติงานของครูต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มืองค์ประกอบ คือ การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร

วิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน ที่มีองค์ประกอบ คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและงานทะเบียนเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ย่อมส่งผลต่อ คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีองค์ประกอบ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของ ผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

3. การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ประสิทธิภาพการ บริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศ และคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัย รูปแบบครั้งนี้ ได้นำทฤษฎีของวาร์โรว์ เฟ็งสวส์ตี (2553 : 9 – 10) และไมตรี บุญทศ (2554 : 66) นำมา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ให้ครอบคลุมทุกเครื่องมือในการศึกษา ดังนี้

3.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารแนวคิดทฤษฎี

3.2 ร่างรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้าน คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนชินวาทธารง ปีการศึกษา 2561 แยกเป็นแต่ละด้าน และองค์ประกอบ กับ ความสัมพันธ์กันของการปฏิบัติงาน

3.3 ตรวจสอบแก้ไขนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

3.4 นำรูปแบบที่ได้ปรับปรุงแก้ไข นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนอื่นที่ไม่ใช่ โรงเรียนที่ผู้ศึกษารับผิดชอบ

3.5 นำรูปแบบจากการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายโรงเรียน ชินวาทธารง

3.6 ประเมินผล จัดทำเป็นบทความนำไปเผยแพร่

ตามหลักการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนการวิจัยและ พัฒนา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 R1 และ D1 ที่ผู้วิจัยออกแบบเครื่องมือ

1) ออกแบบเครื่องมือการวิจัย แบบสอบถาม และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาคุณภาพของเครื่องมือ

2) นำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 R2 และ D2 ขั้่นนำไปทดลอง

3) นำไปทดลอง (Try out) ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ใช่โรงเรียนที่ผู้วิจัยรับผิดชอบรวบรวมข้อมูลนำไปวิเคราะห์ เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ

4) นำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 R3 และ D3 ขั้่นนำไปใช้พัฒนา

5) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง กับประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ผู้วิจัยกำหนดตามชนิดของเครื่องมือ กับกลุ่มเป้าหมายโรงเรียนซีโนวาทอรั้ง

6) นำผลที่ได้ไปเผยแพร่ เป็นบทความเพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษานำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู โรงเรียนและชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1) แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาทอรั้ง ปีการศึกษา 2561

2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาทอรั้ง ปีการศึกษา 2561

3) แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียนที่เกิดจากการพัฒนารูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนซีโนวาทอรั้ง ปีการศึกษา 2561

4) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง ต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาทอรั้ง ปีการศึกษา 2561

4. ประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการ และความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน หมายถึง กระบวนการที่ใช้วิธีการ การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่นำไปสู่ความสำเร็จของการบริหารวิชาการ ของการจัดการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน เป็นการดำเนินการดำเนินกิจกรรม ดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียน การสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และ แสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

5. รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารงานโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Management : SBM) ที่ผู้วิจัยนำทฤษฎีรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ไปสนับสนุนทฤษฎีการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ส่งผลให้เกิดตามทฤษฎีการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การบริหารตนเอง การตรวจสอบและถ่วงดุล เพื่อให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ที่ความรับผิดชอบบริหารอย่างมีอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการ ให้ครูมีระดับการปฏิบัติมากถึงมากที่สุด ในการสนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ให้มีประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโครงสร้าง ความเที่ยงตรง และค่าความเชื่อมั่น มีรายละเอียดหลักการบริหาร ดังนี้

5.1 หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การกระจายอำนาจ เป็นการสร้างและเพิ่มพลังอำนาจในการจัดการศึกษาของผู้มีส่วนรับผิดชอบในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) ผู้บริหารต้องใช้อำนาจกับทีมงาน หรือครูและบุคลากรในการทำงานอย่างเต็มที่ ทั้งอำนาจในการบริหารจัดการ ความรับผิดชอบ การบริหารทรัพยากร และความชอบธรรมต่าง ๆ ในขอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมาย

2) การกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจให้กับสายงานในระดับต่ำลงไปจะต้องเกิดขึ้นโดยที่ผู้บริหารไม่เข้าไปก้าวก่าย หรือเข้าไปมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของสมาชิกหรือครู

3) จะต้องเปลี่ยนความคิด และการปฏิบัติตนในเรื่องของอำนาจการควบคุมที่เคยเป็นของผู้บริหารแต่เพียงผู้เดียว มาเป็นการควบคุมด้วยครูและผู้เกี่ยวข้อง การควบคุมจึงเป็นของทุกคนในโรงเรียน

4) องค์กรจะต้องมีสภาพที่สมาชิกสร้างสรรค์งานได้อย่างเต็มความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขั้นพื้นฐานของโรงเรียน

5.2 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง ในการบริหารได้เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร คณะผู้ร่วมบริหาร คณะครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน ฯลฯ อีกทั้งมีสมาคมศิษย์เก่า สมาคมผู้ปกครองและครู ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการบริหารการตัดสินใจ และการจัดการศึกษา ทำให้เกิดความตระหนัก มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ เต็มใจและยินดีร่วมรับผิดชอบในการศึกษามากขึ้น

5.3 หลักบริหารตนเอง หมายถึง การบริหารตนเองของสถานศึกษา หรือโรงเรียนจะเห็นได้ว่ามีความหลากหลายโดยจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพพื้นที่ หรือสถานการณ์ การบริหารตนเองของ SBM จะให้อิสระกับโรงเรียนให้อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ ซึ่งภารกิจที่จะต้องรับผิดชอบให้เกิด

ผลสำเร็จในเป้าหมายต่าง ๆ รวมถึงรับผิดชอบจากการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ และความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องเป็นไปตามนโยบายการบริหารตนเองของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนมีความพยายามที่จะใช้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบต่อทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการมอบอำนาจหน้าที่เป็นกลไกที่สำคัญในการประสานที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้มอบและผู้รับมอบ ทำให้งานที่ได้รับปฏิบัติมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีมากในองค์การที่มีโครงสร้างแบบการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการบริหารงานที่เปิดโอกาสให้โรงเรียนมีความเป็นอิสระ

5.4 หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หมายถึง โรงเรียนมีการจัดระบบการบริหารงานในรูปแบบ Balanced Scorecard มีการตรวจสอบคุณภาพทั้งการประเมินภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เป็นการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูง สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการต้องแสดงความรับผิดชอบต่อผลงานที่เกิดขึ้นและพร้อมให้ตรวจสอบ เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดสถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม มีความโปร่งใส และจัดการทำรายงานเสนอหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนประจำปี เพื่อให้การบริการและจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ โรงเรียนจะต้องมีการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ และภารกิจของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและชุมชนอย่างชัดเจน ภารกิจเหล่านี้ต้องสามารถตรวจสอบความสำเร็จได้ เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษา

6. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ที่มีแรงผลักดันจูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจ มีขวัญกำลังใจเห็นคุณค่าการปฏิบัติงาน 5 ประการ ที่ผู้บริหารและครูร่วมกันปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จแบบมีส่วนร่วมในการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน กำหนดเทคนิคสำคัญและเทคนิคการสอนที่หลากหลายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียน ภายใต้เงื่อนไขที่ครูได้รับกำลังใจ และการยกย่องชมเชยจากผู้บริหาร ทำให้ครูได้รับความไว้วางใจ นำนับถือจากผู้เรียนสู่ความสำเร็จของคุณภาพผู้เรียน ได้แก่

6.1 การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนร่วมกันสนับสนุนการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งด้านนโยบายการปฏิบัติ การตัดสินใจร่วมกันหรือการปรับปรุงโรงเรียน สนับสนุนให้เพื่อนร่วมงานมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ผู้บริหารสนับสนุนครูในการพัฒนาวิชาชีพและเพิ่มพูนความรู้

6.2 การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ ร่วมกันเกี่ยวกับด้านการสอนของครู และการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนและโรงเรียนมีคุณภาพ

6.3 การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลาย มีหลักสูตรที่ทันสมัย มีการแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ ให้กับนักเรียนทราบความต้องการของนักเรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน และนักเรียน

6.4 การมีเจือใจที่สนับสนุน หมายถึง ผู้บริหารต้องสร้างเงื่อนไขให้ครูผู้สอนมีกำลังใจ มีการยกย่องชมเชย มีการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ครูมีความคิดสร้างสรรค์ มีนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

6.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องลดช่องว่างระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน ครูต้องสร้างความน่าเชื่อถือ และความไว้วางใจให้แก่ นักเรียน มีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

7. การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานด้านบริหารหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ งานด้านพัฒนาคุณภาพครู งานด้านการจัดการเรียนการสอน งานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานห้องสมุด งานนิเทศภายในโรงเรียน งานการวัดและประเมินผลการเรียนที่มีขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าที่เกิดจากการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ดังนี้

7.1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ กำหนดไว้ 5 ประการ ดังนี้

1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพ และแผนพัฒนาการศึกษาโดยให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำ เสนอแนะแนวทางการพัฒนา

2) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

4) จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือ ช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน หรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

5) ครูมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ให้มีประสิทธิภาพเกิดการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้การสอนสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน

7.2 ด้านการวัดผลประเมินผลและงานทะเบียนเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การวัดผลเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุประสงค์ของ หรือบุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่วัดนั้น เช่น การวัดความสามารถทางสมองด้านต่าง ๆ การวัดคุณสมบัติทางกายภาพ เช่น น้ำหนักขนาดของวัตถุ ผลที่ได้จากการวัดเป็นจำนวนตัวเลข จุดมุ่งหมายของการวัดนั้น เป็นการตรวจสอบการสอนของครูอาจารย์ และการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Domain) ด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor Domain) ด้านเจตคติ (Affective Domain) การประเมินผล เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า ความจริง และผลการกระทำบางที่ขึ้นอยู่กับการวัดเพียงอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบแต่โดยทั่วไปจะเป็นการรวมการวัดหลาย ๆ ทาง โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบประกอบการพิจารณา การประเมินผลแต่ละครั้งจะประกอบด้วย การวัดที่ได้จากกระบวนการต่าง ๆ เกณฑ์การพิจารณา และการตัดสินใจเป็นการชี้ขาดหรือสรุปผลการเปรียบเทียบผลของการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

7.3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การวิจัยและพัฒนาในระดับสถานศึกษา จะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการแสวงหาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการแสวงหาสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ เป็นกระบวนการแสวงหาความจริงของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ที่วงการวิชาชีพชั้นสูงใช้ในการพัฒนาความก้าวหน้าของวิชาชีพของกลุ่มตน ซึ่งวิชาการศึกษาและวิชาชีพครูก็จัดอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย การดำเนินการวิจัยในสถานศึกษา ถ้าเป็นโครงการร่วมกันของบุคลากรหลายฝ่าย หลายระดับชั้น ถือเป็นการวิจัยของสถานศึกษา แต่ถ้าผู้สอนคนใดคนหนึ่งต้องการวิจัยงานของตนเองในชั้นเรียน ถือเป็นการวิจัยในชั้นเรียน

7.4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารจะต้องจัดให้สถานศึกษามีสื่อการเรียนการสอน เพราะสื่อเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูและผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวกยิ่งขึ้น สิ่งที่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูผู้สอน เช่น เอกสาร หลักสูตร คู่มือครู บันทึกการสอน นอกจากนี้แหล่งการเรียนรู้ทุกรูปแบบ เครือข่ายการเรียนรู้ที่สามารถให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง สื่อการเรียนรู้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนของครูดำเนินไปด้วยดี ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีตามกระบวนการต่าง ๆ ที่หลักสูตรต้องการ

7.5 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้และสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นไปที่การจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

ให้มีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งประสานจัดการเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ภายในและนอกโรงเรียนด้วยการพัฒนาห้องเรียนคุณภาพทุกชั้นเรียน ปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ทุกกลุ่มสาระวิชา

7.6 ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

7.7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการสะท้อนให้เห็นคุณภาพการจัดการศึกษาตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ ถ้าผลการประเมินอยู่ในระดับดีก็แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง หากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษานำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเป้าหมายหลักและเป็นเครื่องมือในการพัฒนา มั่นใจได้ว่าผลการพัฒนาการศึกษาของชาติในอนาคตต้องได้รับการยกระดับคุณภาพที่สูงขึ้น อันนำไปสู่การยอมรับในระดับชาติและระดับสากลว่ามีความสามารถในการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานที่ทัดเทียมกัน ขอบเขตของการบริหารวิชาการที่มีผลต่อคุณภาพผู้เรียน เกิดความพึงพอใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามคุณภาพผู้เรียนทางการศึกษา

8. คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณภาพผู้เรียนที่โรงเรียนซีโนวาทำตรงกำหนดไว้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 1 ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้มี 2 ลักษณะ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนี้

8.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

- 1) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ
- 2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด และแก้ปัญหา
- 3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม
- 4) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร
- 5) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
- 6) มีความรู้ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

8.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- 1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด
- 2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
- 3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

4) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม

9. ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องของกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยที่เกิดจากความเชื่อ การตัดสินใจ ความคิด ความรู้สึกประทับใจที่แสดงออกทางพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาท่าแร่ ปีการศึกษา 2561 ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลของกลุ่มเป้าหมาย อิทธิพลทางสังคมที่มีองค์ประกอบด้านความรู้ ประสบการณ์ การปฏิบัติงาน ความคิด สิ่งเร้า ทำให้เกิดความรู้สึกต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาท่าแร่ ปีการศึกษา 2561 และเกิดพฤติกรรมของบุคคลนั้น ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวนด้านละ 4 ข้อ รวมจำนวนข้อคำถาม 28 ข้อ โดยผู้ศึกษาได้กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับปฏิบัติงานของคุณ	อยู่ในระดับ	มากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับปฏิบัติงานของคุณ	อยู่ในระดับ	มาก
3	หมายถึง	ระดับปฏิบัติงานของคุณ	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับปฏิบัติงานของคุณ	อยู่ในระดับ	น้อย
1	หมายถึง	ระดับปฏิบัติงานของคุณ	อยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

10. ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียน ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองที่มีต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาท่าแร่ ปีการศึกษา 2561 ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ บรรลุเป้าหมายมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้และสามารถนำความรู้คุณธรรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู โรงเรียน ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองที่มีต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาท่าแร่ ปีการศึกษา 2561 มีประเด็นคำถามด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน จำนวน 6 ข้อ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำนวน 4 ข้อ รวม 10 ข้อ รายละเอียดดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

- 1) นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ
- 2) นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิด และแก้ปัญหา

- 3) นักเรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม
- 4) นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร
- 5) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
- 6) นักเรียนมีความรู้ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- 1) นักเรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด
- 2) นักเรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
- 3) นักเรียนมีพฤติกรรมยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
- 4) นักเรียนมีสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ประยุกต์ตามแนวทางของลิเคิร์ท (Likert Five's Rating Scale, 1971: 175-176 ; อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 100) พัฒนาแบบสอบถามตาม ศุภธภา อัครเชษฐาการ (2554 : 100-108) ได้ กำหนดค่าคะแนนช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

11. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนซีโนวาทธารัง ตำบลทุ่งทอง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2561

12. ครู หมายถึง ครูที่มีตำแหน่งตามกฎหมายในโรงเรียนที่รับผิดชอบสอน โรงเรียนซีโนวาทธารัง ที่ตั้งหมู่ 6 ตำบลทุ่งทอง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

13. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนซีโนวาทธารัง ตำบลทุ่งทอง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่มีอำนาจ

หน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการบัญญัติไว้

14. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 42 คน โรงเรียนซีโนวาทธารัง ตำบลทุ่งทอง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2561

15. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 42 คน โรงเรียนซีโนวาทธารัง ตำบลทุ่งทอง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2561

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการทางวิชาชีพ ได้อย่างกว้างขวาง และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครู สถานศึกษาไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์ส่งผลถึงผู้เรียน ครู โรงเรียนและชุมชน
3. ครูได้รับแรงจูงใจ เสริมแรง และมีกำลังใจที่ได้รับจากการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาทธารัง ปีการศึกษา 2561
4. นักเรียนมีคุณภาพการศึกษา เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้
5. ชุมชนเห็นคุณค่าของการศึกษา เข้าถึง เข้าใจ การศึกษานำคนที่ดีมีคุณภาพสู่ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ย่อมนำมาสู่ความเจริญอย่างยั่งยืนทุกด้าน

แนวคิดความสัมพันธของการพัฒนารูปแบบ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความเชื่อมโยงแนวคิดการคิดค้นปรับเปลี่ยน จากทฤษฎีต่าง ๆ ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนกิจกรรมของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) กับกิจกรรมการดำเนินการด้านวิชาการของโรงเรียนด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความเชื่อมโยงแนวคิดของการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นั้น มุ่งการพัฒนาความรอบรู้แห่งตน มีแบบแผนการคิดอย่างมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ของทีมงาน การคิดอย่างเป็นระบบภายใต้พลวัตการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนองค์กร การส่งเสริมอำนาจบุคคล การจัดการความรู้การประยุกต์ ใช้เทคโนโลยี เพื่อร่วมสร้างให้สมาชิกหรือบุคคลขยายขีดความสามารถของตนเอง สรรค์สร้างงานมีความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์ มีแรงบันดาลใจ มีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และร่วมกันแก้ไขพัฒนาโดยใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ใช้ความรู้ในการบริหารจัดการ และดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) เป็นรูปแบบหนึ่งที่พัฒนาองค์กรสถานศึกษาที่ส่งเสริมสนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขององค์ความรู้ การจัดการองค์ความรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการ นำองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ด้านคุณภาพผู้เรียน ตามมาตรฐานตัวชี้วัด หรือเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้

2. แนวคิดในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับประเทศไทยเป็นแนวปฏิรูปตามที่กฎหมายกำหนด เป็นการบริหารในลักษณะของคณะกรรมการ การทำงานแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม เพื่อทำหน้าที่ช่วยกันกำกับ ดูแลปฏิบัติงาน และส่งเสริมสนับสนุนกิจการสถานศึกษา และมุ่งกระจายอำนาจไปให้ผู้ปฏิบัติงานใกล้ชิดเด็กได้มีส่วนได้เสียกับผู้เรียน เพื่อการศึกษาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ดังนั้น การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ผู้วิจัยจึงนำมาสนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการบริหารจัดการ นำไปสู่ผลสำเร็จความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียนได้

3. หลักการทั่วไปของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นรูปแบบการบริหารการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการศึกษาของผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้เกี่ยวข้องโดยตรง โดยให้การศึกษาสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคม และกฎหมายนโยบายด้านการศึกษาที่กำหนดไว้เหมาะสม รวดเร็ว และทันเหตุการณ์ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการและนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้หลักการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อาจไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะ และความจำเป็นของแต่ละโรงเรียน ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการบริหารตนเอง หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อกูล หลักการพัฒนาทั้งระบบ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล เป็นต้น

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหลักการบริหาร เพื่อใช้เป็นรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนซีโนวาทอรั้ง มี 4 หลักการ ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มาสนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการ สู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียนต่อไป

4. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ที่มีแรงผลักดันสูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจมีขวัญกำลังใจเห็นคุณค่าการปฏิบัติงาน 5 ประการ ที่ผู้บริหารและครูร่วมกันปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จแบบมีส่วนร่วมในการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน กำหนดเทคนิคสำคัญและเทคนิคการสอนที่หลากหลายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียน ภายใต้เงื่อนไขที่ครู

ได้รับกำลังใจ และการยกย่องชมเชยจากผู้บริหาร ทำให้ครูได้รับความไว้วางใจ น่านับถือจากผู้เรียนสู่ความสำเร็จของคุณภาพผู้เรียน ซึ่งได้แก่ 1) การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนร่วมกันสนับสนุนการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งด้านนโยบายการปฏิบัติ การตัดสินใจร่วมกันหรือการปรับปรุงโรงเรียน สนับสนุนให้เพื่อนร่วมงานมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ผู้บริหารสนับสนุนครูในการพัฒนาวิชาชีพและเพิ่มพูนความรู้ 2) การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ ร่วมกันเกี่ยวกับด้านการสอนของครู และการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนและโรงเรียนมีคุณภาพ 3) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลายมีหลักสูตรที่ทันสมัย มีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ทราบความต้องการของนักเรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน และนักเรียน 4) การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน หมายถึง ผู้บริหารต้องสร้างเงื่อนไขให้ครูผู้สอนมีกำลังใจ มีการยกย่องชมเชย มีการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ครูมีความคิดสร้างสรรค์ มีนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล หมายถึงผู้บริหารและครูผู้สอนต้องลดช่องว่างระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน ครูต้องสร้างความน่าเชื่อถือ และความไว้วางใจให้แก่กันนักเรียนมีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเองพัฒนางานและสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การใช้นวัตกรรมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) จะทำให้เกิดแรงบันดาลใจ แรงผลักดันให้การดำเนินการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่จะขับเคลื่อนการบริหารวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. ในการบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ดังนั้นในหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจน ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย

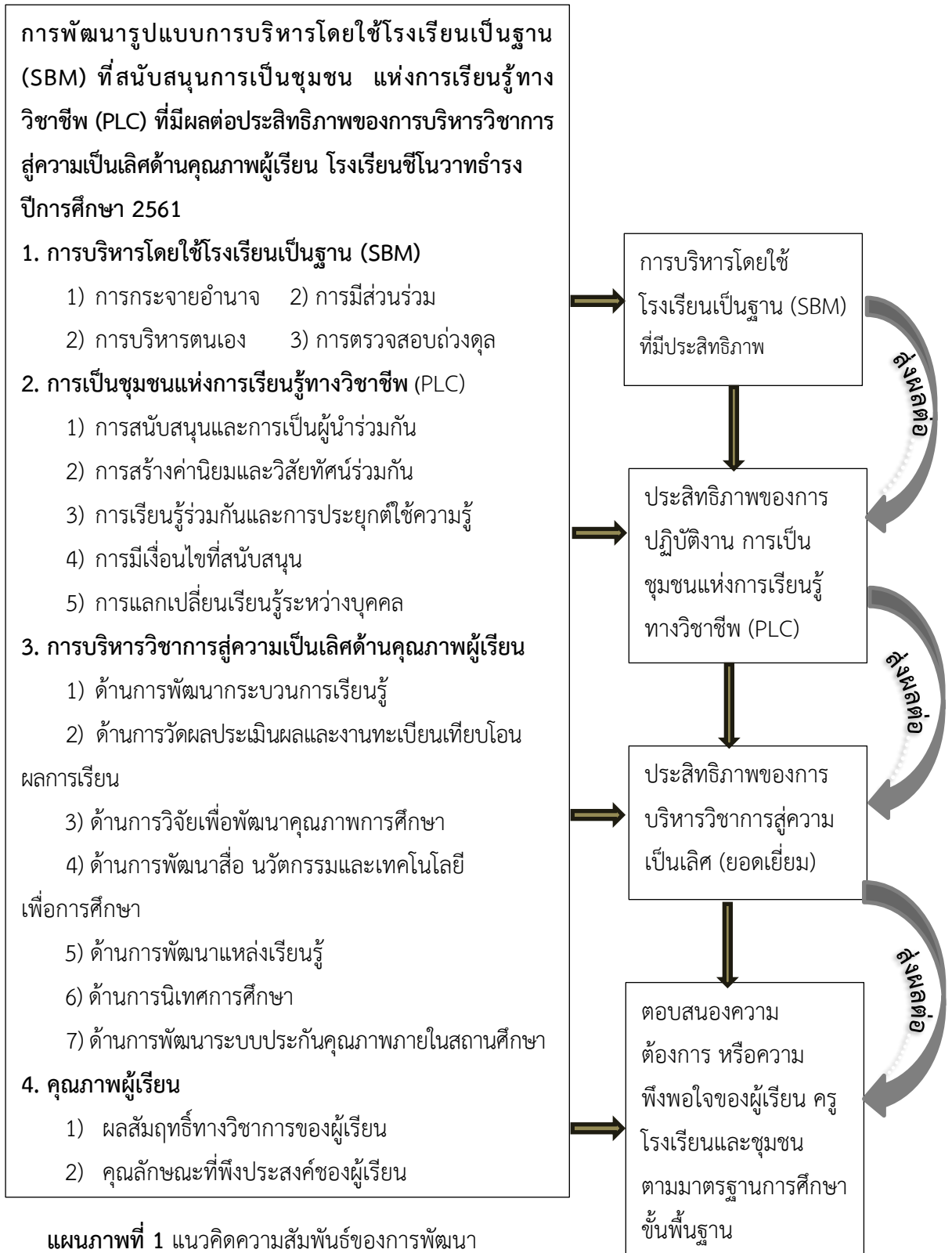
ดังนั้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการบริหารงานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งหลักการบริหารงานวิชาการในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการที่สำคัญ 7 ด้าน และเหมาะสมกับบริบทโรงเรียนชินโนวาธารัง เพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ที่มีกระบวนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานด้านบริหาร

หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานด้านพัฒนาคุณภาพครู งานด้านการจัดการเรียนการสอน งานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานห้องสมุด งานนิเทศภายในโรงเรียน งานการวัดและประเมินผลการเรียนที่มีขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าที่เกิดจากการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

จึงกล่าวได้ว่า เป้าหมายและภาพความสำเร็จในหลักการบริหารวิชาการของโรงเรียนซีโนวาทธารัง ต้องมีหลักการยึดในการบริหาร และมีความชัดเจนว่าการบริหารวิชาการนั้น จะต้องบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัด หรือตามนโยบายด้านการศึกษาที่ถูกลงไว้ กำหนดไว้ให้สถานศึกษามีเป้าหมายตลอดจนหลักสูตรที่ต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง สอดคล้องกับ บริบทของชุมชน ปัญหาของสังคมอย่างแท้จริง นอกจากนั้นยังต้องสอดคล้องกับเป้าหมายคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมให้ชุมชน สังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ ทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ มุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพ และคุณภาพให้ผู้เรียนได้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู โรงเรียน และชุมชน สังคม ประเทศชาติอย่างแท้จริง

ดังนั้นแนวคิดการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาทธารัง ปีการศึกษา 2561 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น นำเสนอเป็นแผนภาพดังนี้

แนวคิดความสัมพันธ์ของการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนซีโนวาท่าแร่ ปีการศึกษา 2561

แผนภาพที่ 1 แนวคิดความสัมพันธ์ของการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาจึงถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือในด้านสังคมและวัฒนธรรม เพราะการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญและกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 176) และการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ อุดมการณ์ของการจัดการศึกษา คือการจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรมเป็นการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็กปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อการทำงานที่มีคุณภาพโดยให้สังคม ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 8)

ในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนซีโนวาทอรั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้ศึกษาสภาพปัญหาจากข้อมูลต่าง ๆ ในปีการศึกษา 2560 จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนา จากข้อมูลของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. ปี 2556-2558 รอบ 3 โรงเรียนซีโนวาทอรั้ง พบว่า จุดควรพัฒนา 1) ด้านผลการจัดการศึกษา ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงค่อนข้างน้อย ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ รวมถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษา และพลศึกษา และศิลปะ ต่ำกว่าระดับดี 2) ด้านการบริหารจัดการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเต็มอำนาจหน้าที่ มีการประชุมน้อยกว่าภาคเรียนละ 2 ครั้ง และยังไม่มีส่วนร่วมในการเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี หลักสูตรสถานศึกษาการบริหารงบประมาณ และรายงานการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ทุกครั้ง และ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูใช้สื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนยังไม่เข้าใจความสนใจผู้เรียน ไม่ได้บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคลให้ชัดเจน และไม่ได้นำผลการบันทึกไปวิเคราะห์สรุปและปรับแผนการจัดการเรียนรู้และจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเกิดจากสภาพปัญหา คือ ชุมชนในเขตบริการ ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านโนนตุมหมู่ที่ 6 บ้านซีกวีก ประกอบด้วยอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม การทำนา ปัญหาที่ค้นพบ คือ ปัญหาผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีฐานะยากจน อพยพแรงงาน นักเรียนส่วนใหญ่ต้องอยู่กับญาติและขาดการดูแลอย่าง

ใกล้ชิดและมีเวลาว่างมาก จึงส่งผลต่อจุดที่ควรพัฒนา โรงเรียนแก้ไขปัญหาก็ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (โรงเรียนซีโนวาธารัง, 2559 : 17-18) เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนสอบ O-NET ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น และระดับมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น ทั้งนี้ควรดำเนินการภายใน 2 ปี จนถึงปัจจุบันปีการศึกษา 2560 ยังไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาเท่าที่ควร ทั้งนี้เกิดจากปัญหาการบริหารในการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การบริหารตนเอง การตรวจสอบถ่วงดุลที่จะสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาตนเอง ด้านการเป็นผู้นำร่วมกัน เป็นปัญหาของการบริหารวิชาการ ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้ การวัดผล การวิจัย การผลิตสื่อ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศงาน รวมทั้งการพัฒนาระบบคุณภาพในสถานศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Management) เป็นการส่งเสริมพัฒนาครูในการบริหารให้บรรลุเป้าหมายคุณภาพการศึกษา คุณภาพผู้เรียนดังกล่าวโดยดำเนินการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การบริหารตัวเอง การตรวจสอบและถ่วงดุล เพื่อให้ครูได้เกิดแรงผลักดัน การยอมรับ ยินยอมปฏิบัติงาน ในหน้าที่สนับสนุนงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียน การสอน การวัดและประเมินผล รวมทั้งการประกันคุณภาพการศึกษาในมิติสมรรถนะของครูนั้น มีเป้าหมายผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการพัฒนาการศึกษาที่ต้องตอบสนองคุณภาพการศึกษาให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ครู ผู้เรียน โรงเรียนและชุมชน แต่การบริหารดังกล่าว ยังขาดการประสานงาน ความชัดเจน ในเนื้อหาของการบริหารกับการพัฒนาสมรรถนะครูไม่ชัดเจน จึงเป็นปัญหาในด้านเทคนิคสำคัญและเทคนิคการบริหารที่ทำให้ปัญหาดังกล่าวต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาซึ่ง กรมพล เพิ่มผล (2554 : 6) ได้กล่าวถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Management : SBM) เป็นวิธีหนึ่งที่โรงเรียนต่าง ๆ นำมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยรูปแบบการบริหารงานของแต่ละโรงเรียนมีแนวทาง และปัญหาแตกต่างกันออกไปตามบริบทของโรงเรียน และมีจุดมุ่งหมายให้กระบวนการบริหารงานโรงเรียนในรูปแบบการใช้โรงเรียนเป็นฐานส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารทุกด้านในโรงเรียน โดยเฉพาะงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเป็นหัวใจหลักของการบริหารงานโรงเรียนและส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ถ้าการบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ กล่าวคือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ไรต์เอาท์ (1997 ; อ้างถึงใน กรมพล เพิ่มผล, 2554 : 113) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในนิวฟันแลนด์และลาบราดอร์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาเข้ามาในการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น ส่วนมากดำเนินการโดยมีการตั้งสภา

โรงเรียน (School Council) พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเลย ส่วนครูมีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาเพียงเล็กน้อยและในขอบเขตจำกัด ส่วนผู้บริหาร มีบทบาทมากที่สุดในการจัดการศึกษา ผู้ปกครองและครูมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและการร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษาต้องการให้มีสภาโรงเรียนทำหน้าที่คำปรึกษาหารือในการดำเนินงาน ต้องการให้มีการเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินงาน โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามา มีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น ตลอดจนให้มีการกระจายอำนาจในการส่งงบประมาณมายังโรงเรียนโดยตรงและให้มีอำนาจในการจัดสรรบุคลากร ตลอดจนปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นได้ ที่จะสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีรูปแบบ และวิธีการที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งโลกในยุคปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลารวมทั้งรูปแบบความสัมพันธ์ของคนในสังคมก็แตกต่างไปจากเดิมทำให้ทักษะ ความต้องการในการดำรงชีวิตก็เปลี่ยนแปลงไปการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน จึงเป็นในรูปแบบผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำโดยเป็นการเรียนที่เน้นความร่วมมือและเรียนกัน เป็นทีมมากกว่าจะเรียนเพื่อผลสัมฤทธิ์เฉพาะตนเองซึ่งการเรียนลักษณะนี้นักเรียนจะเรียนรู้จากการกระทำและการคิดของตนเองครูอาจารย์มีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้โดยการออกแบบ บทเรียน สร้างแรงบันดาลใจมากกว่าการสอนรูปแบบการทำงานของครูจึงต้องเปลี่ยนจากทำงานคนเดียว เป็นการทำงานเป็นทีมกำหนดเป้าหมายร่วมกันในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community หรือ PLC) โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือกันและกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมในการทำงานพัฒนางานอย่างต่อเนื่องเน้นให้เกิดผลลัพธ์ที่ผลสัมฤทธิ์ เป็นรายบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน ความคิดเช่นเดียวกันนี้ได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัย ทั้งในและต่างประเทศอย่างหลากหลายที่บ่งบอกถึงผลดีที่เกิดกับครูผู้สอนและผู้เรียนจากการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ขึ้นภายในโรงเรียน (วิจารณ์ พานิช. 2560 : ออนไลน์) จากการศึกษาของ Hord (1997 ; อ้างถึงใน วรลักษณ์ ชูกำเนิด, 2557 : 94-95) ที่ได้อธิบายถึงผลดีที่เกิดขึ้นแก่ครูผู้สอน ด้านความสำคัญของ PLC จากผลการวิจัยที่ยืนยันว่าการดำเนินการในรูปแบบ PLC นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพ และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จากการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีการจัดตั้ง PLC โดยใช้คำถามว่าโรงเรียนดังกล่าวมีผลลัพธ์อะไรบ้างที่แตกต่างไปจากโรงเรียนทั่วไป ที่ไม่มีชุมชนแห่งวิชาชีพ และถ้าแตกต่างแล้วจะมีผลดีต่อครูผู้สอนและต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง ซึ่งมีผลสรุป 2 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นที่ 1 ผลดีต่อครูผู้สอน พบว่า PLC ส่งผลต่อครู ผู้สอน กล่าวคือ ลดความรู้สึกลดเดี่ยวงานสอนของครู เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจอย่าง แข็งขัน จนเกิดความรู้สึกว่าต้องการร่วมกันเรียนรู้และรับผิดชอบต่อพัฒนาการโดยรวมของนักเรียน ถือเป็น “พลังการเรียนรู้” ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนให้มีผลดี

ยิ่งขึ้น กล่าวคือ มีการค้นพบความรู้และความเชื่อที่เกี่ยวกับวิธีการสอน และตัวผู้เรียนซึ่งที่เกิดจากการคอยสังเกตอย่างสนใจ รวมถึงความเข้าใจในด้านเนื้อหาสาระที่ต้องจัดการเรียนรู้ได้แตกฉานยิ่งขึ้น จนตระหนักถึงบทบาทและพฤติกรรมการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด อีกทั้งการรับทราบข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น ส่งผลต่อการปรับปรุงพัฒนางานวิชาชีพได้ตลอดเวลา เป็นผลให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาและอุทิศตนทางวิชาชีพเพื่อศิษย์ ซึ่งเป็นทั้งคุณค่า และขวัญกำลังใจต่อการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ที่สำคัญคือยังสามารถลดอัตราการลาหยุดงานน้อยลง เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนแบบเก่า ยังพบว่ามีความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับลักษณะผู้เรียนได้อย่างเด่นชัด และรวดเร็วกว่าที่พบในโรงเรียนแบบเก่า มีความผูกพันที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ให้ปรากฏอย่างเด่นชัดและยั่งยืน ประเด็นที่ 2 ผลดีต่อผู้เรียน พบว่า PLC ส่งผลต่อผู้เรียน กล่าวคือ สามารถลดอัตราการตกซ้ำชั้น และจำนวนชั้นเรียนที่ต้อง เลื่อนหรือชะลอการจัดการเรียนรู้ให้น้อยลง อัตราการขาดเรียน ลดลง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิชาการอ่านที่สูงขึ้นอย่างเด่นชัด เมื่อเทียบกับโรงเรียนแบบเก่า สุดท้ายคือมีความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิหลังไม่เหมือนกันและลดลงชัดเจน ซึ่งวรลักษณ์ ชูกำเนิด, 2557 : 95) ได้กล่าวถึง การดำเนินการในรูปแบบ PLC และได้สรุปไว้ว่า PLC มีพัฒนาการมาจากกลยุทธ์ระดับองค์กรที่มุ่งเน้นให้องค์กรมีการปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง ของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเริ่มพัฒนาจากแนวคิดองค์กร แห่งการเรียนรู้ และปรับประยุกต์ให้มีความสอดคล้องกับบริบท ของโรงเรียนและการเรียนรู้ร่วมกันในทางวิชาชีพที่มีหน้างาน สำคัญ คือ ความรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกัน เป็นสำคัญ จากการศึกษาหลายโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกาดำเนินการในรูปแบบ PLC พบว่าเกิดผลดีทั้งวิชาชีพครูและผู้เรียน ที่มุ่งพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ และจากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) จะพบว่า การให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารขับเคลื่อนโรงเรียนนั้น เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพและส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการยกระดับการศึกษาทั้งระบบ และพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้ทัดเทียมกับสากล เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แห่งอนาคต อีกทั้งเป็นการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นความสำคัญของการออกแบบ การจัดการเรียน การสอนและการประเมินผลผู้เรียนให้ตรงตามความต้องการของตัวผู้เรียนเองและต่อสังคม ทั้งนี้ การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ได้ผลดีเช่นนี้กระทำได้ยากหากขาดความร่วมมือร่วมใจกัน ระหว่างผู้บริหารครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนหรือโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งกระทำโดยลำพังโดยปราศจากการให้ความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน หรือบริหารจัดการกันเป็นกลุ่มการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC จึงควรได้รับการส่งเสริมให้มีขึ้นโดยอาศัยความร่วมมือภายในกลุ่มโรงเรียนระดับพื้นที่ให้

เกิดเป็นความร่วมมือกัน เพื่อให้การให้บริการทางการศึกษาแก่ผู้เรียนตอบสนองความต้องการทางการศึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่ (มินตรา ลายสนิทเสรีกุล, และปิยพงษ์ สุเมตติกุล. 2557 : 394)

จากที่มาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงได้วิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนชินโนวาทธารัง ปีการศึกษา 2561 เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารวิชาการให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่เกิดจากครุมีพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการครุมีขีดความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนแบบครุมีอาชีพตอบสนองนโยบายด้านการศึกษาระดับชาติระดับพื้นที่และที่สำคัญที่สุดคือความต้องการของชุมชนในเขตพื้นที่บริการและงานวิจัยจะเป็นประโยชน์ของผลงานทางวิชาการทางวิชาชีพผู้บริหารอย่างกว้างขวาง ที่จะส่งผลถึงประโยชน์ตามมาตรฐานการศึกษาครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ผู้เรียน ครู โรงเรียน ชุมชน อันจะส่งผลถึงการพัฒนาสังคม ประเทศชาติ ให้เจริญรุ่งเรืองในอนาคต ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์ และกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

จากเหตุผลและแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่สนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนชินโนวาทธารัง ปีการศึกษา 2561 ครอบคลุมคุณภาพการศึกษา ดังนี้

